

Адвокатска комора Србије
Адвокатска академија
- Катедра за грађанско право -

Београд, 13.мај 2016.

Тема предавања др Слободана Гавриловића, адвоката из Београда
за посебну обуку адвоката:

**РЕЖИМ ЗАШТИТЕ ОБЛИКА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ
НАСТАЛИХ У РАДНОМ ОДНОСУ
- Аспект односа послодавца и запослених -**

1. НАЧЕЛНО О УРЕЂИВАЊУ ОВИХ ОДНОСА

- Развојна димензија интелектуалне својине као дела имовине пословних субјеката
- Фокусирање на однос послодавца и аутора у радном односу поводом интерно генерисане интелектуалне својине
- Разлике у приступу решавању круцијелног питања ко има право на интелектуалну творевину насталу у радном односу – запослени као њен творац или послодавац
- Рационална мера компромиса - подстицање запослених на што продуктивнији креативни рад респектовањем њихових материјалних и моралних права као стваралаца, у функцији увећања добити послодавца
- „Радни однос“ као оквир настанка интелектуалне својине; дилеме око евентуално засебног статуса руководећег кадра послодавца
- Нормативни оквири регулисања – прописи из области интелектуалне својине, радног права, евентуално *lex specialis* прописи, мање више начелног и диспозитивног карактера, колективни уговори, појединачни уговори о раду између послодаваца и запослених.

2. СУМАРНО О ИНТЕЛЕКТУАЛНОЈ СВОЈИНИ

- О генеричном појму „интелектуалне својине“
- Атрибути „нематеријалног“ и „својинског“ у правном бићу интелектуалне својине
- Искључивост и апсолутност у вршењу права интелектуалне својине

3. АУТОРСКО ПРАВО

- Појам и облици ауторских дела; оригиналност као есенцијални квалитет ауторског дела
- Обележја и основне категорије ауторскоправне заштите

- Актуелне законске одредбе о статусу ауторских дела створених у радном односу; еволутивност у ставу домаћег законодавца
- Најсумарнији упоредноправни поглед на статус ауторских дела насталих у радном односу
- Шта се не сматра ауторским делом створеним у радном односу; гранични случајеви и недоумице у пракси статусног решавања
- Разграничење ауторског од оног другог - техничког рада и доприноса у стварању ауторског дела
- Разлике у пословном окружењу настанка ауторских дела
- Чин настанка ауторског дела створеног у радном односу као моменат ex lege конститутивног промета искључивих имовинскоправних овлашћења из субјективног ауторског права у корист послодавца; изузетак у односу на рачунарске програме
- Ограничења у статусу послодавца као носиоца ауторског права
- Право аутора на посебну накнаду везану за коришћење његовог ауторског дела од стране послодавца; проблеми критеријума одређивања и квантификације накнаде
- Фонд права на делу која задржава аутор, укључујући саму супстанцу ауторског права; правне консеквенце наспрам трећих лица
- Допунско – диспозитивни карактер законских одредби; пожељност што целовитијег регулисања од стране послодавца, прилагођеног условима радно – пословног окружења

4. ПАТЕНТ

- Одређење законских услова патентбилности проналазака
- Питање уређивања статуса техничких унапређења
- Категорија тзв.службених проналазака
- Категорија тзв.полуслужбених проналазака
- Расподела права на заштиту између запосленог и проналазача наспрам категорија проналазака
- Накнада која следује проналазачу за коришћење проналаска – утврђивање критеријума и начина обрачуна као техно-економско питање
- Позиција проналазача за случај да се послодавац одлучи да службени проналазак чува у тајности и не пријављује за заштиту
- Обавеза чувања тајне
- Поступак остваривања права – узајамне обавезе запосленог и послодавца
- Заштита права запосленог, односно послодавца на суду:
  - тужба за заштиту права послодавца/ запосленог као посебна врста тужбе у нашем правном систему и њене специфичности
  - остале, стандардне врсте спорова

5. ПОСЛОВНА ТАЈНА

- термилошка и садржинска хетерогеност пословне тајне као корисне пословне информације релативно недоступне трећим лицима

- правно дифузан карактер пословне тајне, предмета превасходно фактичког односа између лица које зна одређену информацију и осталих лица која је не знају
- садржина одговарајућих облика интелектуалне својине као предмета пословне тајне
- неопходност што обухватнијег дефинисања домена пословне тајне и мера њеног очувања код послодавца

6. ПРАВА СРОДНА АУТОРСКОМ ПРАВУ

- Право интерпретатора, право произвођача фонограма, право произвођача видеограма, право произвођача емисија, право произвођача базе података, право првог издавача слободног дела
- Уз изузетак права интерпретатора субјекти сродних права су продуценти
- Ако је интерпретација створена на основу уговора о раду, права интерпретатора се уређују сходном применом законских одредаба о односу аутора и послодавца

7. ЖИГ

- Појам и функција жига
- Могућа колизија у правној позицији запосленог аутора идејног решења знака наспрам послодавца као титулара жига на том знаку

8. ДИЗАЈН

- Појам дизајна
- На правну заштиту индустријског дизајна створеног у радном односу сходно се примењују одредбе закона којим се уређују патенти
- Аналогно жиговном праву законска заштита се не може одобрити ни индустријском дизајну којим се повређује ауторско право или право индустријске својине другог лица
- Право запосленог аутора да захтева од суда утврђење да он има право на подношење пријаве, односно право на признати дизајн, уместо свог послодавца
- Заштита моралног права запосленог као аутора дизајнерског решења
- Дуплицитет заштите права по основу индустријског дизајна и ауторског права

9. ТОПОГРАФИЈА ИНТЕГРИСАНИХ КОЛА

- Појам овог облика индустријске својине
- Сходна примена одредаба које регулишу патентну заштиту за ситуацију топографије настале у радном односу